

1. Яєчна продуктивність порід птиці залежно від рівня статевого диморфізму

Групи	Несучість, штук			Маса яєць, г				
	x_m	самці/самки	$x \pm m$	Σ	$C_v, \%$	$x \pm m$	σ	$C_v, \%$
-	-	-	148,4±16,37	36,6	24,66	53,7±2,93	6,55	12,2
-	+	-	137,4±3,47	7,76	5,65	53,5±1,04	2,33	4,36
+	-	-	165,2±4,76	10,64	6,44	62,1±2,26	5,05	8,13
+	+	-	171,6±7,21	16,13	9,4	62,7±0,97	2,17	3,46

Примітка: x_m – середня жива маса; самці/самки – співвідношення маси самців до самок

Для збільшення показника маси яєць найкращими виявилися поєднання досліджуваних факторів ++ та +-, що переважали групу птиці гіршого варіанту (-+) відповідно на 9,16 та 8,6 г. Найбільш високий коефіцієнт варіації за ознакою несучості був характерний для групи птиці -- (24,66%). За масою яєць найбільший коефіцієнт варіації теж був для групи птиці -- (12,2%), а найменший для групи птиці ++ (3,46%), а взагалі мінливість ознаки незначна. Ці результати досліджень дозволяють стверджувати про доцільність відбору птиці в лініях та сімействах з контрастних груп за рівнем статевого диморфізму.

Наступний етап досліджень складався з використання двофакторного дисперсійного аналізу, при якому в якості організованих факторів було взято вплив статевого диморфізму (як співвідношення живої маси самців до самок) та середньої живої маси птиці, визначеною в 12-місячному віці. Результати аналізу наведені в табл. 2.

2. Вплив статевого диморфізму (як співвідношення живої маси самців до самок) та середньої живої маси птиці

Джерела мінливості	Несучість		Маса яєць	
	σ^2_i	η^2_i	σ^2_i	η^2_i
Середня жива маса птиці (A)	3251,2	30,25	385,4	55
Співвідношення маси самців до самок (B)	26,4	0,25	0,2	0,03
Взаємодія A*B	378,5	3,52	0,73	0,1
Організовані фактори x	3656,1	34	386,33	55
Випадкові фактори z	70,924	66	314,63	45

В результаті досліджень було виявлено, що на несучість вірогідно впливає середня жива маса птиці (сила впливу 30,25%), а також і співвідношення маси самців до самок (0,25%). Сумарна дія факторів – 34%. Сила кожного з факторів в значній мірі зумовлюється градацією іншого фактора. При факторі A1 (живій масі нижче до середнього) другий фактор B (співвідношення маси самців до самок) зменшує ознаку несучості в середньому з 148,4 до 137,4 штук яєць, а при факторі A2 (живій масі вище до середнього) другий фактор (B1>B2) навпаки підвищує результативність ознаки в середньому з 165,2 до 171,6 штук яєць.

Вплив вказаних факторів на масу яєць виявився такий – достовірною виявилася дія фактору A (середня жива маса) та загальна дія факторів, що вичали (55 %). При факторі A1 (маса птиці нижче середнього рівня) фактор співвідношення маси самців до самок (B) знижує, хоч і не набагато, масу яєць

з 53,7 до 53,5 і при градації фактор A2 (маса птиці вище середнього рівня) маса яєць змінюється (B1>B2) теж в незначній мірі з 62,1 до 62,7 г.

Загальна дія вказаних факторів складає 55% і має вірогідний вплив на ознаку маси яєць.

Підсумовуючи проведені дослідження встановлено, що використання показників середньої живої маси птиці та її співвідношення (самці до самок) в селекційній роботі дає можливість отримувати більш високі показники яєчної продуктивності у гібридних форм.

УДК 636. 2. 034. 082. 2

Ю.В.МІЛЬЧЕНКО

АНАЛІЗ ВПЛИВУ БАТЬКІВ НА ПОКАЗНИКИ НАДОЮ ДОЧОК СИНІВ-ПЛІДНИКІВ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Широке використання сім'я бугаїв у парувальній мережі зумовлюється результатами оцінки їх за якістю нащадків, однак первинний добір бугаїв здійснюється на основі оцінки продуктивних ознак батьків. Нами проведено дослідження щодо аналізу впливу батьків на показники надою дочок синів-плідників.

Первинним матеріалом слугували дані оцінених бугаїв-плідників українських молочних порід: чорно-рябої (ЧРМ) – 253 плідника, червоно-рябої (ЧВМ) – 101, створюваної червоної (ЧМ) – 9, подані в каталозі “Бугаї-плідники, допущені до використання для відтворення маточного поголів'я у 1998 році”.

Встановлено, що середня племінна цінність бугаїв ЧРМ породи за надоем дочок склала 314 кг, ЧВМ породи 302 кг, ЧМ – 479 кг, що менше відповідно на 46, 60 та 19%, ніж племінна цінність їх батьків. Середній надій дочок бугаїв ЧРМ породи склав 4022 кг, ЧВМ – 3788 кг, ЧМ – 4063. Аналогічний показник матерів бугаїв був відповідно 8533 кг (212% від середнього надою дочок бугаїв), 8473 кг (224%) та 7424 кг (183%).

Розраховані коефіцієнти кореляції між племінною цінністю бугаїв за надоем дочок та племінною цінністю батьків бугаїв за цим показником і надоем дочок бугаїв та надоем матерів бугаїв по всіх породах були від'ємні (окрім тварин ЧМ породи) та низькі (-0,02±0,070...-0,24±0,098) і в більшості невірогідні. Зв'язок між племінною цінністю бугаїв за надоем дочок та надоем матерів бугаїв був позитивним, але низьким і невірогідним ($r=0,08\pm0,063...0,35\pm0,354$; $P>0,05$).

Таким чином, показник середньої племінної цінності бугаїв-плідників за надоем дочок значно нижчий, ніж аналогічний показник у їх батьків, а середній надій матерів бугаїв у два рази більший від надою дочок їх синів. Це свідчить про необхідність розробки і використання більш ефективних селекційних прийомів та створення належних господарських умов (утримання, годівлі та ін.) для підвищення результативності передачі генетичного потенціалу за шляхами “батько – син” та “мати – син”.